

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Forum Competens Quæstionibus ex Universo Jure
selectis, atque ad praxin utilissimis illustratum, Seu
Tractatus Canonico-Civilis**

Friderich, Melchior

Ingolstadium, 1709

§. III. Quandonam causæ Connexæ dividi possint?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61662](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61662)

autem inter hosce casus fit ille, de quo hic agitur, nullâ probabili ratione suadetur.

§. III.

Quandonam Causa Connexa dividi possint.

SUMMARIUM.

577. *Validè dividuntur causæ connexæ, si contra divisionem non excipitur.*

578. *Facienda est divisio, quando Judex, qui aditur, non est competens in utraque causa.*

579. *Aut, quando unus ex litigantibus est laicus, alter Clericus.*

580. *Aut, si reus in primo judicio contumax fuit.*

581. *Aut, si agitur solum de executione.*

582. *Aut, si juramentum contractui fuit additum.*

577. Quòd Causarum continentia dividi nequeat, ut hæcenus dictum est, regulariter quidem procedit, nihilominus in quibusdam casibus fallit. Nam in primis validè dividuntur causæ connexæ, quando contra divisionem non excipitur, ut dixi suprâ n. 566. & cum citatis ibi DD. tradunt Panorm. & Innocent. in C. Cum M. Ferrariensis de Constitut. Felin. in C. ult. de Judic. n. 8. Afflic. decis. 354. n. 2. Cravetta consil. 60. n. 5. & consil. 258. n. 7. Menoch. de Arbitrar. casu 371. n. 20. & Zasius in L. Nulli 10. C. de Judic. n. 9. Quandonam autem opponi debeat exceptio prohibita divisionis, dixi cit. n. 566.

578. Secundò. Fieri potest divisio, imò etiam debet, quando Judex aditus non est competens in utraque causa connexa. Hinc si in causa seculari coram Judice laico motâ incidat causa Ecclesiastica, e. g. super Matrimonio, Voto, Decimis, Beneficio Ecclesiastico, Excommunicatione &c. hujusmodi causa ad Judicem Sacrum remittenda est, ac interim causâ principali à Judice laico supersedendum, ut dixi suprâ n. 574. ac eleganter probant Bartol. in L. Commodato §. Duobus ff. Commod. & Bald. in L. Si

M mm

cum

cum patruo 6. in fin. C. Communia utr. Judic. & patet ex C. Lator 5. Qui filii sint legit. C. Tuam 3. de Ord. cognit. & C. Si Judex laicus 12. de Sent. Excomm. in 6. Idemque dicendum esse videtur de causa Statûs incidente coram Judice minimam jurisdictionem vel mediocrem exercente, videl. si vertitur in dubium, an quis sit liber vel servus, filius vel non filius, agnatus vel non agnatus, ut loquitur Zasius in *L. Quoties C. de Judic. n. 3.* Nam de causa Statûs nemo cognoscit, nisi Præses vel major Magistratus. *L. Placet 2. C. de Pedaneis Judic.* Verum obstat textus *L. 3. C. de Judic.* ibi *Quoties questio Statûs bonorum disceptationi concurrat, nihil prohibet, quò magis (quò minùs) apud eum quoque, qui alioquin super causa Statûs cognoscere non possit, disceptatio terminetur.*

579. Tertiò. Dividendæ causæ erunt, si unus ex litigantibus sit laicus, alter Clericus: v. g. si Clericus coram laico Judice contra laicum agat possessorio, ac postea contra ipsum agatur petitorio: nec enim qui priùs tractavit causam possessionis contra laicum Judex laicus, tractare poterit contra Clericum causam proprietatis, sed remittere eam tenetur, saltem si diversis judicijs illæ causæ proponuntur, & super proprietate Clericus à laico in eodem judicio non reconvenitur. Ita statuitur *C. ult. de Judic.* & notant ibi Interpp. ac Paul. Castr. Alexand. Zas. aliique in *cit. L. Nulli C. eod.* Neque vel huic vel præcedenti assertioni obstat, quòd juxta dicta *n. 573.* Judex incompetens ratione continentiaë causarum fit competens. Nam aliud est Judicem esse incompetentem, aliud esse incapacem jurisdictionis. Unde licet incidentia causæ det jurisdictionem, sicut prorogatio; neutra tamen tollit incapacitatem. Discriminis ratio est: quia jurisdicctio Judicis incompetentis tantum est restricta ad certum genus causarum, vel certum locum, aut certas personas, reipsa verò talis Judex aliquam jurisdictionem habet, quæ proinde prorogatur per causæ incidentiam. At verò incapacitas est omnimoda inhabilitas & defectus jurisdictionis, qui defectus ubi datur, locum non habet prorogatio, juxta dicta supra *n. 404. & seqq.* Cum igitur in casibus modo enarratis Judex secularis

laris nullam omnino habeat jurisdictionem, & quoad illas causas sit incapax jurisdictionis, consequens est, quòd per causæ incidentiam illam non acquirat.

580. Quartò. Sireus in primo judicio contumax fuit, poterit causa dividi & Judex mutari. Bartol. in *L. Quamvis* ff. de *Dam. infect.* & in *L. Sepulchri* ff. de *Sepulch. viol.* ac in *L. ubi cœptum* ff. de *Judic.* Paul. Castr. in *cit. L. Nulli*, Panorm. in *C. Proposuisti* & *C. Dilecti de Foro comp.* ac communis aliorum. Quod esse notabile ait Zasius in *cit. L. Nulli* n. 12. eò quòd inde aliquando resupinatus fuerit. Rationem dant: quia indignum est, ut quis assequatur comòdum ex sua contumacia. *L. Evidenter* ff. de *Except. rei judic.* Quin Bart. in *cit. L. Quamvis*. Sichard. in *cit. L. Nulli* n. 16. alique asserunt, contumaci exceptionem de non dividenda causa etiam tunc negari posse, quando vellet reficere expensas primi judicij: eò quòd, qui semel Judicem contempserit, non possit invito actore moram purgare. *L. Litigatores prim.* ff. de *Arbitr.*

581. Quintò. In executivis, seu cum ad executionem proceditur, dividi causa potest, ita ut non tantum alia atque alia via eligi possit, v. g. petendo contra debitorem, ut in possessionem pignoris mittar, ac postea, ut is personaliter capiatur, donec satisfaciat; sed etiam postquam ab uno Judice petij, ut mittar in possessionem pignoris, aut ut hoc distrahere mihi licitum sit, possim ab alio petere, ut debitor incarceretur. Bartol. in *L. Consentaneum. C. Quomodo & quando Judex* col. 2. Sichard. *l. c. n. 19.* ac alij. Adducunt *L. 1. §. Quid ergo* ff. de *Ventre inspici.* *L. Qui legati* 5. *C. Ut in possess. legat. L. Nemo carcerem* 2. *C. de Exactor. tribut.* Verum non apparet, quid in rem præsentem istæ Leges faciant. Ac idcirco cum Jafone non immeritò dubitat Zasius *l. c. n. 13.* an hoc de Jure procedat. Melius forsan ex eo probatur, quòd in iis, quæ paratam habent executionem, non est opus figurâ aut strépitu judicij.

582. Sextò. Si juramentum adjectum fuit contractui, possunt juxta Jason. & Sichard. in *cit. L. Nulli* n. 17. Joan. Andr.

in C. fin. de Foro comp. in 6. aliósque, cumulari judicia, & debitum (tametsi unicum sit, ac propterea continentia causæ detur) peti apud Judicem secularem, simulque propter juramentum, utpote quod est spirituale, peti à Judice Ecclesiastico, ut partem cogat ad observationem juramenti, vel ut Judici seculari scribat, ut ipse ad hoc cogat debitorem. Rationem dant: quia juramentum adjicit forum foro, *cit C. fin. de Foro Comp. in 6.* habetque paratam executionem, sicut sententia & instrumentum depositi. *L. 2. ff. de Jurejur. & Bart. ac DD. ibi:* Verùm duo hîc casus distinguendi sunt. Primus, quando constat de juramento & debito, reo id non negante, sed moram duntaxat trahente, aut ex iniquitate solvere recusante. Alter, quo reus negat, se contraxisse, vel juramentum adjecisse, aut debere eo modo, quo petitur &c. Primus casus non differt ab eo, quem modò proposui *n. 580.* & sic juxta opinionem ibi propositam uterque Judex adiri poterit. Quoad alterum varia est responsio DD. qui enim jurisdictionem Judici seculari extendunt ad factum rei spiritualis, concedent, secularem decidere prædictam quæstionem posse, videlicet utrum juramentum contractui adjectum fuerit, an non; cum hæc sit facti quæstio: negabunt verò, qui tenent (uti tenent plurimi, de quibus infra à *n. 676.*) laicos cognoscere non posse de rebus spiritualibus, tametsi quæstio solum super facto vertatur.

§. IV.

An, si Clerici & Laici communis est causa, solus Judex Ecclesiasticus cognoscat.

SUMMARIUM.

583. *Solus Judex Ecclesiasticus cognoscit, si Clericus & Laicus simul delinquant.*
 584. 585. *Solvuntur opposita.*
 586. *Judex laicus non potest irruere in ades Clerici, ejusque complicem*